

עת"א 48744/05/19 - שועה יהודה נינו, נגד מדינת ישראל, שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בחיפה

03 יוני 2019

עת"א 48744-05-19 נינו(אסיר) נ' מדינת ישראל ואח'

בפני כב' הנשיא רון שפירא
העותר

שועה יהודה נינו, (אסיר)
ע"י ב"כ עו"ד ליאונד פרחובניק (סניגוריה ציבורית)

נגד
המשיבים

1. מדינת ישראל
2. שירות בתי הסוהר

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים:

לפני עתירת העותר שהוגשה נגד החלטת המשיב בדבר הפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל בבית סוהר.

העותר נדון לתקופה של שישה חודשי עבודות שירות בגין עבירות של נהיגה בפסילה ועבירות נלוות (צירף תיק נוסף). לאחר שהעותר נעדר מעבודתו ולא התייצב לשימוע וועדות רפואיות אליהן הוזמן הוא נעצר ביום 16.05.19 לאחר שהתקבלה החלטה על הפקעת עבודות השירות. במסגרת החלטה בבקשה לעיכוב ביצוע הוריתי על שחרורו של העותר ממאסר עד להכרעה בעתירה.

העותר טוען כי במהלך ריצוי עבודות השירות הוא נפגע קשות בשל תאונת דרכים שבה היה מעורב. נטען כי העותר הודיע למפקח מטעם הממונה על עבודות השירות כי נקלע לתאונת דרכים בבית העלמין במסגרת ריצוי עבודות השירות וכן העביר מסמכים רפואיים מסוימים בעניין. נטען כי העותר ביקש לזמנו לאחר תום חופשת המחלה שבה שהה בשל תאונת הדרכים, אולם הממונה ככל הנראה החליט לערוך לעותר שימוע בהעדר והחליט על הפסקה מנהלית של עבודות השירות. ביום 16.05.19 נעצר העותר והודע לו על ההפסקה המנהלית. נטען כי הממונה על עבודות השירות התעלם ממצבו הרפואי של העותר, שרק בשל מצבו הרפואי לא עלה בידו לסיים את יתרת המאסר בעבודות שירות שנותרה לחובתו ומדובר בתאונת דרכים שארעה לו תוך ריצוי עבודות השירות בבית העלמין. נטען כי נוכח מצבו הרפואי של העותר המשיב פעל באופן בלתי סביר ובלתי מידתי בכך שנמנע מליתן לו הזדמנות נוספת לסיים את יתרת המאסר בעבודות שירות בתום חופשת המחלה או לא מצא לנכון לדחות את מועד השימוע או הוועדה הרפואית לאחר תום חופשת המחלה. כן נטען כי הפסקת עבודות השירות תביא לקטיעתו של הליך שיקומי טיפולי מצליח וכי החלטת המשיב

אינה לוקחת בחשבון כלל את שיקולי השיקום של העותר ומצבו הנפשי. נטען כי גם אם יקבע כי לא נפל פגם בהחלטת המשיב יש לקבל את העתירה משיקולי שיקום ולפנים משורת הדין בשל נסיבותיו האישיות המיוחדות של העותר.

לטענת העותר לא נערך שימוע כדין שכן השימוע נערך בהעדרו של העותר בעת שהעותר היה בחופשת מחלה בהתאם למסמכים הרפואיים. נטען כי לא נשלחו לעותר זימונים לשימוע בדואר אלא נטען שהוא זומן טלפונית. העותר טוען כי הוא אכן זומן טלפונית להגיע למשרדי הממונה זמן קצר לאחר שנקלע לתאונת הדרכים והוא שלח אישורי מחלה ולא נעלם. נטען כי העותר לא זומן לשום ועדה רפואית. הוא הבין שהוא מתבקש להגיע אבל ניסה להסביר למי שדיבר עמו טלפונית שהוא לא יכול ושהוא בחופשת מחלה ובבדיקות בבתי חולים. נטען כי גם אם נשלח זימון לשימוע בדואר רשום, ההזמנה לא הגיעה לידי העותר. כן נטען כי בשים לב למכלול הנסיבות והרקע הרפואי שאין עליו מחלוקת, יש לערוך לו שימוע וועדה רפואית על מנת לקבוע אם הוא מסוגל להמשיך לעבוד. נטען כי במסמכי השימוע לא צוין שצורפו מסמכים רפואיים שמעידים על תאונה ואין זכר לאישורים הרפואיים ולסיבה שבגללה לא התייצב העותר ונכתב שם שהבעיה היא כספית. על כן, נטען כי יש להחזיר את העניין לממונה שיערוך לעותר שימוע ויזמנו לוועדה רפואית. ניתן לזמן את העותר גם באמצעות בא כוחו.

המשיב טוען כי העותר נדרש להתחיל ריצוי עונשו על דרך של עבודות שירות החל מיום 20.12.17 וזאת לאחר שהביע הסכמתו לריצוי עונשו בדרך זו ולאחר שהובהרו לו הכללים הנגזרים מכוח חוק העונשין והתקנות הנלוות בדבר הצורך לרצות מאסרו כנדרש וברציפות, לרבות החובה לעמוד בקשר רציף עם המפקח, לשלוח אישורים רפואיים במועדם וכיוצ"ב. נטען כי ככל שהעותר היה פועל על פי דרישות החוק היה מסיים ריצוי עונשו עוד במהלך חודש יוני 2018, אלא שהוא שב ונעדר מריצוי עונשו ללא שהמציא אישורים מתאימים ולכן זומן לשימוע בו נכח בא כוחו ובמעמד זה (23.07.18) התחייב לסיים את עונשו כנדרש. נטען כי העותר זכה לשיבוצים נוחים שאפשרו לו לרצות עונשו ונענו בקשותיו לשינוי שיבוץ עקב מעבר דירה ובהמשך שינוי שיבוץ עקב חזרתו למקום מגוריו. נטען כי במעמד השימוע הראשון נותרו לעותר 52 ימים אך במשך כמעט שנה שלמה לא השכיל לסיים ריצוי עונשו ובחר להתייצב ימים בודדים בלבד. בנובמבר 2018 נערך לו שימוע נוסף וממועד שימוע זה ועד מועד התאונה בחודש דצמבר 2018 עבד 10 בלבד. נטען כי העותר זומן לאורך ריצוי מאסרו ל-6 שיחות בירור שבהתקיים כל אחת ואחת מהן קמה עילה להפסקה מנהלית ובכל זאת נתנו לו הזדמנויות חוזרות. נטען כי התאונה שארעה אינה תאונת עבודה על פי חוק ביחס לעבודות שירות שכן מועד קרות התאונה אירע לאחר שהעותר סיים את יום עבודתו וסגר כרטיס.

המשיב טוען עוד כי לאחר מועד התאונה זומן העותר 3 פעמים לוועדה רפואית אולם לא הגיע ובהעדר קביעת ועדה רפואית לא היה מנוס מלהכריז על הפסקה מנהלית ונשיאת יתרת המאסר תחת סורג ובריח. המשיב מציין כי אם בשל מצבו הרפואי לא יכול העותר להתנייד לוועדה רפואית הרי שלא קיימת עבודה התואמת למגבלות אלו. נטען כי העותר ידע על הוועדות הרפואיות אך לא התייצב ולכן ויתר על זכותו וחובתו להתייצב בפני ועדה רפואית ואינו יכול להלין על כך שקולו לא נשמע. נטען כי מרבית אישורי המחלה של העותר נשלחו שלא במועד והעותר לא יזם שיחות לממונה ולא אחת נדרש הרכז לפנות אליו ודי בכך כדי להצדיק הפסקה מנהלית. לחילופין נטען כי מקום בו במהלך ריצוי עונש עולה בעיה רפואית המלמדת על נבצרות לרצות את העונש, הדבר מתבצע לאחר ועדה רפואית והדרך לטפל בזה הינה באמצעות הפסקה שיפוטית. המשיב מציין כי על פי תקנות העונשין אם נעדר עובד השירות מסיבה רפואית מעל 30 ימים וניתן לגבי תקופה זו אישור ימי מחלה, ימציא עובד השירות אישור כשירות לגבי מצבו הרפואי והממונה או מי מטעמו רשאי להורות לעובד לעבור בדיקה רפואית במקום שורה כדי לבחון טעמים המצדיקים היעדרותו מעבודות השירות. כן נקבע בתקנות כי במקרים בהם עובד השירות זומן לשימוע ולא התייצב יראו אותו כמי שוויתר על זכותו לשימוע.

לטענת המשיב, ויתור על דרישות החוק לריצוי מאסר ברציפות, החזרת העותר לשימוע או מתן הזדמנות נוספת לריצוי עונשו בנסיבותיו מפלה את העותר לטובה ומכרסמת תחת סמכות הנציב להפעיל סמכותו במקרים המתאימים. נטען כי לא נפל פגם בהתנהלות המשיב וההחלטה הינה בבחינת מתחם הסבירות ואף מחויבת מהוראות חוק העונשין ולכן אין עילה להתערבות בית המשפט.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי בנסיבות העניין יש להעניק לעותר הזדמנות אחרונה לקיום שימוע לבחינת מצבו הרפואי ובחינת האפשרות לסיים את העונש שנגזר עליו במסגרת של עבודות שירות.

הטעם להחזרתו לשימוע הוא לכאורה טכני ואולם מהותי, פשוט ובסיסי במסגרת בדיקת תקינותו של הליך קבלת החלטה ע"י רשות מנהלית - מאישורי הדואר הרשום שהוצגו לעיוני עולה כי הזימון לשימוע נשלח אל העותר לפי הכתובת: יהודה נינו, 1812 או 18/2, חריש. במעקב המשלוחים שמנהל דואר ישראל אחר דבר הדואר נרשם במפורש כי "המען הנקוב על דבר הדואר שגוי". יצוין כי בבית המשפט נמסר כתובת מגורים של העותר: רח' גפן 52 חריש, מיקוד 3786100. די בכך שהזימון לשימוע נשלח לכתובת שגויה, וממילא לא הגיע לידי העותר, ומכאן שלא הוכח כי השתמט מהגעה לשימוע אלא יתכן ולא ידע לעל קיומו, כדי לבטל את ההחלטה שהתקבלה בעניינו וכדי להחזיר את הנושא להליך של שימוע, אליו יזמן העותר בצורה תקינה.

אדגיש כי אינני מתעלם מרישום של הודעות טלפוניות והודעות וואטסאפ שנשלחו לעותר. אלא שבהליך שתוצאתו ריצוי מאסר בפועל לא ניתן להתבסס על הליכי זימון שאינם בהתאם לחוק ושמעוררים ספק בתקינות הזימון ובהבנת משמעותו. במקרה מסוג זה חובה להקפיד בביצוע זימון תקין לשימוע, כדי להבטיח התייצבות ולחילופין כדי לבסס טענה כי האסיר ויתר בהתנהגותו על זכותו לשימוע.

בנסיבות אלו אינני נדרש להכריע במכלול הטענות שביססו את החלטת שב"ס. אין גם צורך להכריע בשאלה האם תאונת הדרכים בה היה העותר מעורב, בתחום האתר בו הוא עבד בעבודות השירות, היא תאונה שארעה במהלך העבודה או אחריה. אין גם צורך להכריע בשאלה האם מצבו הבריאותי מנע את הגעתו לעבודה. סוגיות אלו, הטענות בירור, יבחנו ע"י עורך השימוע ו/או ע"י ועדה רפואית מטעם הממונה על עבודות השירות שהעותר יתייצב בפניהם, לאחר שיזמן כחוק. בדיוק לשם כך קיים הליך השימוע וקיימות ועדות רפואיות מקצועיות שעליהם לשמוע את העותר, לבחון את טענותיו, ולגבש את המלצותיהם שיובאו בפני מפקד המחוז למתן החלטה. אדגיש כי אינני מביע עמדה בעניין הטענות לגופן, חלקן כבדות משקל. המקום לבררן הוא בהליך איסוף המידע והשימוע שבטרם מתן ההחלטה המנהלית, ולא בבית המשפט אגב בירור העתירה המנהלית נגד ההחלטה שהתקבלה.

בהתאם אני מורה כדלקמן:

העותר יזמן לשימוע שיתקיים בתוך 21 ימים מהיום. הזימון ישלח הן לכתובות הנכונה שבחריש, כמפורט בהחלטה זו, והן

באמצעות ב"כ מהסנגוריה הציבורית, עו"ד פרחובניק שכתובתו: רח' פל ים 7 חיפה (בית הפניקס) טל': 052-3296771
פקס': 04-6892238.

ככל שיבקש העותר לטעון כי מצבו הבריאותי מונע הגעתו לשימוע עליו להציג בפני גורמי שב"ס האמונים על השימוע
חוות דעת רפואית של רופא מומחה בדרגת מנהל מחלקה בבית חולים ציבורי.

עורך השימוע ישמע את טענות העותר, ישקול אם להפנותו לוועדה רפואית, ויעביר את חוות דעתו למפקד המחוז לצורך
מתן החלטה. אדגיש כי לגופן של הטענות אינני מביע כל עמדה.

**בדיון שהתקיים היום קבעתי כי ההחלטה תושמע לצדדים ביום 16.6.19. מאחר ואין בהקדמת המועד ומתן
ההחלטה בהעדר הצדדים כדי לפגוע בזכויות העותר, ויש בכך כדי להחיש את הטיפול בענייניו, נתנת ההחלטה
היום, בהעדר הצדדים. בהתאם, הדיון שנקבע ליום 16.6.19 - מבוטל.**

ההחלטה תישלח לב"כ הצדדים. עו"ד פרחובניק, ב"כ העותר, יודיע לבית המשפט בכתב כי מסר לעותר את ההחלטה
ועדכן אותו בתכנה. הודעת הסניגור תימסר לתיק בית המשפט עד לא יאוחר מיום 11.6.19.

ניתן היום, כ"ט אייר תשע"ט, 03
יוני 2019, במעמד העותר וב"כ
הצדדים.
רון שפירא, נשיא